

Історична психологія

Читачам журналу «Психологія і суспільство» пропонуються памфлети-сповіді двох достойників нетлінного українства – Івана Багряного (справжнє ім'я Лозов'яга Іван Павлович, 1906 – 1963) і професора Сергія Болтівця (нар. 1956 р.), які в історичному вимірі часу хоча й відрізняє дистанція майже у 80 років, проте суголосно і джерельно чисто правдоточать істинним баченням хижацької природи більшовизму, що в сучасних реаліях глобалізованого світу постав в оновленій формі тотального, вкрай людиноненависницького, російського нацизму. Сутнісно мовиться про один і той же, незмінний упродовж століть, московитський / російський фашизм нелюдського походження і панімперського змісту. Крім того, легко переконатися, що обох велетів нестримної української думки поєднує вишукана до фактів і деталей щирість у висвітленні донині замовчуваної, або принаймні прикрашеної світними фарбами, піднятої проблемної теми. Та й їхній життєвий шлях, з роками будення все більше набуваючи атрибутивних ознак творчого поступу, у вчинково-подієвому розгортанні становить канонічний витвір історичної психології, що охоплює два несумісних полюси ковітальної буттєвості: з одного боку, неспростовні свідчення анатомії найганебнішого дна людської деструктивності у виконанні московитським / російським режимом – побудова великої тюрми народів, спочатку Російської імперії, потім СРСР, з іншого – сяючі акмеологічні вершини людського духу у сповненні українською нацією протягом тисячоліть своєї ментальної самобутності, моноетнічної ідентичності, психокультурної незламності. Тому була, є і буде на часі потреба все більш правдиво і повно відновлювати історичну пам'ять і самоповагу українців, що й уможливить і нашу світоглядну згуртованість, і доленосні соборні вчинки, і наші життєві перемоги.

Головний редактор

БАГРЯНИЙ Іван

ЧОМУ Я НЕ ХОЧУ ВЕРТАТИСЬ В СРСР?

Ivan BAHRIANYI

WHY DO I NOT WANT TO RETURN TO THE USSR?

DOI: <https://doi.org/10.35774/pis2025.02.055>

УДК 159.9.01:159.9.018

Іван БАГРЯНИЙ
(1906 – 1963)

Я вернусь до своєї Вітчизни з мільйонами своїх братів і сестер, що перебувають тут, в Європі, і там, по сибірських концтаборах, тоді, коли тоталітарна кривава більшовицька система буде знесена так, як і гітлерівська, коли НКВС піде вслід за гестапо, коли червоний російський фашизм щезне так, як щез фашизм німецький...

Автор

Я один із тих сотень тисяч людей-українців, що не хочуть вертатися додому, під більшовизм, дивуючи тим цілий світ.

Я є українець, робітник з походження, маю 35 років, уроджений на Полтавщині (тепер Сумщина), зараз живу без сталого житла, у вічній нужді, никаючи, як бездомний пес, по Європі, утікаючи перед репатріаційними комісіями з СРСР, що хочуть повернути мене на «родину».

Я не хочу вертатись на ту «родину». Нас тут сотні тисяч таких, що не хочуть вертатись. Нас беруть із застосуванням зброї, але ми чинимо скажений опір, ми волимо вмерти тут, на чужині, але не вертатись на ту «родину». Я беру це слово в лапки, як слово, наповнене для нас страшним змістом, як слово чуже, з таким незрівнянним цинізмом нав'язуване нам радянською пропагандою. Більшовики зробили для 100 національностей єдину «совітську родину» і нав'язують її силою, цю страшну тюрму народів, звану СРСР.

Вони її величають «родина» і ганяються за нами по цілому світу, щоб на аркані потягти нас на ту «родину». При одній думці, що вони таки спіймають і повернуть, у мене сивіє волосся, і вожу з собою дозу ціаністого калію, як останній засіб самозахисту перед сталінським соціалізмом, перед тою «родиною».

Для європейців і для громадян всіх частин світу (крім СРСР) дивно й незрозуміло, як-то може людина утікати від своєї Вітчизни і не хотіти вертатись на неї. То, мабуть, великі злочинці, що бояться кари за великі гріхи перед своєю Вітчизною?

Мабуть, тому до нас ставляться з такою ворожістю.

Дійсно, тут є чому дивуватися для тих, для кого слово «Вітчизна» наповнене святим змістом. Що може бути милішого за Вітчизну, за ту землю, де народився і ходив по ній дитячими ногами, де лежать кості предків, де могила матері.

Для нас слово «Вітчизна» також наповнене святим змістом і може більшим, як для будь-кого іншого. Але не сталінська «родина». Мені моя Вітчизна сниться щоночі. Вітчизна моя, Україна, одна з «рівноправних» республік у федерації, званій СРСР.

Я не тільки не є злочинцем супроти своєї Вітчизни, а, навпаки, я витерпів за неї третину свого життя по радянських тюрмах і концтаборах ще до війни.

Вона мені сниться щоночі, і все ж я не хочу нині вертатись до неї.

Чому?

Бо там більшовизм.

Цивілізований світ не знає, що це означає, і може навіть не повірити нам. Та, слухаючи нас, мусить поставитися до того уважно. Ми прожили там чверть століття, а, говорячи тепер страшну правду про тамтешній світ, ми робимо це з повною свідомістю, що ставимо під загрозу смерті-терору і каторги всіх наших близьких і рідних, що ще залишилися там і що на них Сталін буде виміщати свою ненаситну злобу і кровожерну зненависть до нас, українців.

Однак це не спиняє нас від бажання розказати світові хоч частину тієї страшної правди, що жене нас по світах крізь нужду, холод і голод геть далі, як страшна примара, правди про «родину», про країну сталінського соціалізму і про нашу українську трагедію в ній. Отже:

I

Візьміть Малу Радянську Енциклопедію видання 1940 року розкрийте її на букву «у» і прочитайте в рубриці «УРСР», що там написано.

Це документ. А написано там чорним по білому, хоч і дрібним друком, що Радянська Україна за переписом 1927 р. мала українського населення 32 мільйони, а в 1939 р., себто по 12 роках... 28 мільйонів.

Всього лише 28 мільйонів! Де ж ділися 4 мільйони людей проти 1927 року?

А де дівся приріст, що за 12 років мав бути щонайменше 6-7 мільйонів?

Разом це становить понад десять мільйонів. Де ж вони ділися, ці 10 мільйонів українського населення? Що з ними сталося в країні «цвітучого соціалізму»?

Ось через це я не хочу вертатись під більшовизм.

Я пройшов увесь тернистий шлях зі своїм народом і був живим свідком, де поділися ті мільйони. Того не можна розповісти в короткій статті докладно, але я хочу хоч стисло про те розказати.

Причому підкреслюю, що я робітник (пролетар), себто представник «панівного» в СРСР класу, іменем якого Сталін і його партія здійснюють т. зв. «пролетарську диктатуру». Але я є сином українського пролетаря, а, крім того, мати моя селянського походження – дочка селянина Івана Кривуші з села Куземин на Полтавщині – ось це є нещастя цілого мого життя в «найдемократичнішому» СРСР.

І саме через те я був не тільки свідком, де ділися 10 мільйонів українського населення,

а й часткою тих мільйонів, що разом з нами була мордована і знищувана послідовно через усі роки більшовизму.

II

Я був ще малим десятирічним хлопцем, як більшовики вдерлися в мою свідомість кривавим кошмаром, виступаючи як кати мого народу. Це було 1920 року. Я жив тоді в дідуся на селі, на пасіці. Дідусь мав 92 роки і був однорукий каліка, але трудився на пасіці, доглядаючи її. Він нагадував мені святих Зосима і Саватія, що були намальовані на образку, який висів під старою липою посеред пасіки.

Аж ось одного дня надвечір прийшли якісь озброєні люди, що говорили на чужій мові, і на моїх очах та на очах інших онуків, під наш несамовитий вереск замордували його, а з ним одного сина (мого дядька). Вони довго штрикали їх багнетами і щось допитували, стріляли в лежачі скривавлені тіла з пістолів і реготались... Вони всі гидко лаялись, і під старою липою посеред пасіки, коли ікони святих Зосима і Саватія, все було забризкане кров'ю. Кров усе життя стоятиме мені в очах. Це так починалася «Варфоломійська ніч» у тім селі. Таких ночей було багато в Україні, і я, маленький, чув, як люди говорили про них з жахом, але не бачив. А тоді побачив. В ту ніч було вимордовано в селі всіх стареньких господарів й священника, й організував ту ніч (як безліч таких ночей) більшовизм в особі представників чека та більшовицького «істребротряду». Я не знав, що то було прелюдією до всього його радянського життя і символом долі, приготованої більшовизмом для цілого мого народу.

Замучили вони мого діда за те, що він був заможний український селянин (мав 40 десятин землі) й був проти «комуни», а дядька за те, що він був за часів національної визвольної боротьби – в 1917 – 1919 роках – вояком національної армії Української Народної Республіки. За те, що боровся за свободу і незалежність українського народу.

Другого мого дядька, що врятувався тоді від смерті втечею, пізніше заарештували й без суду заслали на Соловки (радянське Дахау) на десять років, потім добавили ще десять років, і він там загинув.

Пізніше тими самими шляхами пішов і я, і вся моя родина.

Ось так я вперше побачив зблизька більшовизм. Це було на світанку мого життя і на початку існування УРСР, тобто України, під-

горненої під радянський режим, колонізованої червоним московським імперіалізмом.

Пізніше таким кривавим і жорстоким бачив я його все життя там.

III

Підгорнувши Україну, більшовизм поставив своїм завданням зденаціоналізувати її, знищити її духовно й національно, прагнучи зробити з багатонаціонального СРСР єдину червону імперію. А через те, що Україна була найбагатшою в СРСР республікою й другою по величині після Росії, – більшовизм прагнув утримати її за всяку ціну. А через те, що добровільно народ того не хотів, то московський більшовизм став на шлях провокацій, терору і фізичного винищення цілих людських мас, що й робив упродовж усього свого панування й робить тепер. Це знищення провадилося в грандіозних масштабах, як і личить режимові, опанованому манією великості.

IV

В 1929 – 1932 роках, в так званій «колективізації», більшовизм виповів війну заможному селянству гаслом «знищення куркуля як класу». В практиці це означало фізичне винищення колосальної маси людей, чесних трударів-хліборобів. І насамперед винищення українського селянства. Це знищення «куркуля як класу» в дійсності було для нас знищенням України як нації, бо вона на 70 % селянська. Під цим гаслом фізичного знищення винищено буквально мільйони українського народу. І не т. зв. «куркулів», а бідняків, інтелігентів і робітників.

Бо на Україні це знищення проводилось не в соціальному плані, а в політичному і національному. Куркулів знищувано за те, що вони заможні, за те, що вони «куркулі». Бідняків, інтелігентів і робітників знищувано за те, що вони співчували «куркулям», а значить були «підкуркульниками». В цю категорію вносили всіх тих, хто був проти радянської влади і колективізації.

Всі ті маси людей, приречених на жертву, засиляли в сніги Сибіру і Крайньої Півночі на смерть, де вони й загивали від голоду, холоду, хвороб, позбавлені всіх, навіть найелементарніших, людських прав.

Висиляли їх геть з усім, вириваючи з кореном, цебто зі стариками і з маленькими дітьми. А женучи через цілий СРСР етапами, цькували їх, як тільки могли, живим словом і в пресі. А догнавши десь до понурої Печори чи Мурманська, кидали там напризволяще.

Хто не вмер у дорозі, той загинув на місці. Маленьких дітей, котрі вмирали в дорозі, матері не мали як хоронити й загірбали в снігу без священники і без домовини. А невдовзі і самі лягли там же. Кістями цих українських дітей і матерів Сталін вимостив усі шляхи й нетрі тої «необ'ятної родини».

Так загинуло й чимало з моєї рідні. Але від того в Україні нікому не стало легше жити.

V

В 1933 році більшовики організували штучно голод в Україні.

Перед очима цілого світу українське селянство вмирало цілими селами й районами, понад п'ять мільйонів українського селянства згинувло тоді страшною голодною смертю. Допомогу, яку зорганізовано було в Західній Україні під проводом митрополита Шептицького, братню допомогу від тієї частини українського народу, що жила поза межами СРСР, під Польщею, Сталін відкинув і навіть нічого не сказав про це вмираючим українцям в СРСР. Навіщо? То небезпечно, бо то є національна солідарність, така страшна для більшовизму. Сталін прирік українське селянство на наглядну смерть свідомо, щоб змусити його до покірності, до примирення із заведеним колгоспним рабством.

Елеватори в цілому СРСР тріщали від українського хліба запрацьованого українським народом, і здобутками того народу більшовики завоювали за безцінь світові ринки, творячи демпінг, постачали ним китайську революцію тощо... В цей час умираючих українських селян, що їхали до столиць просити на вулицях милостиню, виловлювала червона жандармерія, звана робітничо-селянською міліцією, і викидала геть за місто вмирати на шляхах.

Український народ у цій страшній трагедії був доведений до людоджерства, до найвищого ступеня людської трагедії. Збожеволілі від голоду матері з'їдали своїх дітей...

Ви, матері цілого світу, чи можете уявити собі такий стан і такий режим, коли б ви могли з'їсти власну дитину?

Ні!

Ви не можете цього навіть збагнути, ані в це повірити!

А це було в Україні в 1933.

Адже ви не думаєте, що наші матері, наші жінки й сестри з племені ботокудів, чи бушменів, чи інших диких племен Африки?

Ні, наші матері й сестри є зі Східної Євро-

пи, з роду великої княгині Ольги, що насаджувала християнство ще на світанку європейської цивілізації.

Наші матері й сестри є з одного найшляхетнішого слов'янського родоводу, з України, і вони такі ж шляхетні й предобрі, як матері й дівчата Італії, Франції чи Англії. Але... До того ступеня трагізму вони були доведені більшовизмом. До найвищого ступеня трагедії, що не піддається навіть охопленню нормальним розумом. Вони були поставлені перед жахливою альтернативою: або страшна голодна смерть, або ..., це друге «або» було вже вислідом божевілля вмираючого. І за цим «або» все одно стояла смерть. І поставив її більшовизм. І сам він став її символом. І людоджерство – його породження і його суть. Він є його символом. Тут можна зібрати таку силу фактів, і матеріалів, і живих свідків, що яскраво висвітлили б цю жахливу сторінку нашої історії. Щоби лише тим, хто поцікавився. Та ніхто у світі тим не поцікавився, і в цьому наша, українського народу, ще більша трагедія.

Цей штучно створений голод забрав колосальні жертви від народу, що нічого не хотів, крім свободи й незалежності.

Ось чому я ненавиджу більшовизм і не хочу вертатись на «родіну».

VI

В роках 1932 – 1939 більшовизм знищив усю українську інтелігенцію: вчених, письменників, митців, військових, політичних діячів – тисячі і десятки тисяч людей, що становили собою верхівку народу. Багато серед них було комуністів, тих, що героїчно боролися в Жовтневу революцію за її гасла про свободу і справедливість, про рівність і братерство і були весь час вірні тим гаслам.

Сталін, потоптавши всі ті гасла своєю антинародною політикою, нищив і тих людей, котрі були їм до кінця вірні.

Більшовизм винищив їх саме для того, щоб позбавити український народ духовної верхівки, що змагалася до свободи й соціальної справедливості.

А винищив він їх, спершу піддавши страшній інквізиції, таким катуванням, що його знали лише часи середньовіччя, потім постріляв та позасилав на каторгу: в далеку Колиму, Соловки, на землю Франца-Йосифа і т. д., і т. д.

Так загинуло багато моїх друзів і товаришів, так загинули письменники: Григорій Косинка, Д. Фальківський, Б. Антоненко-Давидович*,

*На той час Багрянний не знав, що Б. Антоненко-Давидович лишився живий.

Є. Плужник, Б. Тенета, Д. Загул, М. Йогансен, М. Куліш, С. Пилипенко, О. Слісаренко, М. Драй-Хмара, Г. Брасюк, М. Івченко, Г. Шкурупій, О. Влизько, Ю. Шпол, Гр. Епик, В. Підмогильний, М. Вороний, М. Зеров та інші... й інші...

Художники: І. Падалка, Седляр, І. Врона та інші...

Полководці: Якір, Дубовий, Тютюнник тощо...

Так загинули професори: Гермайзе, С. Єфремов, О. Дорошкевич...

Цей реєстр такий довгий, цей реєстр такий безконечний, як безконечна наша трагедія. Багато українських діячів-комуністів покінчили життя самогубством, як Скрипник, письменник-комуніст Хвильовий, голова Раднаркому УРСР Любченко і т.п.

Серед усіх замучених діячів українського мистецтва, літератури й науки багато великих імен, непересічних талантів, знаних і шанованих в Україні.

Багато з них були друзі та знайомі моїх товаришів і друзів, і я можу запевнити, що вони не були ворогами народу, а навпаки були популярними патріотами, високоінтелектуальними, порядними синами робітників і селян й бездоганно чесними людьми. За це їх знищено.

З ними я пройшов тернистий шлях більшовицьких тюрем і таборів.

З багатьма сидів в одній камері, був однаково битий і катований...

До речі, до уваги канадців, американців, а особливо тамошніх українців-комуністів. Так загинув в числі інших і відомий ваш письменник-комуніст М. Ірчан! Так загинули й всі українці-комуністи галичани, що повірили Сталінові й пішли до СРСР будувати радянську Україну в «братнім союзі» з червоною Москвою. Вони були знищені за те, що були українські комуністи й, повіривши в облудні більшовицькі кличі про право націй на свободу аж до «відокремлення», сподівалися те «право» здійснити.

Багато живих свідків можуть сказати всім, де лежать їхні кості, таких як Грицай, Бадан, Крушельницький тощо.

І коли канадські та американські українці-комуністи виступають сьогодні проти нас, утікачів від більшовизму, домагаючись повернути нас назад, то вони виконують каїнову роль.

Хай вони пойдуть самі до того сталінського «раю» та побудуть там пару років. А тоді вже, якщо вціліють, хай забирають слово.

Крім високої інтелігенції з іменами, у ці два роки було вимордувано безліч інтелігенції безіменної.

І все за те, що вони були українці й десь, бодай словом й будь-коли (навіть 20 років тому), заявили про свою нелюбов до московського окупаційного режиму. За це їх усіх названо ворогами народу і вимордувано у таких спосіб, що й Гітлер міг би позаздрити й навчитись. Страхіття Дахау і Бухенвальда не перевищують страхіть безлічі енкаведистських катівень та концтаборів у ті роки.

Внаслідок усіх тих знущань над українським народом загинуло, навіть за радянською статистикою, про яку було згадувано вже, між 1927 – 1939 роками понад десять мільйонів населення.

Але радянська статистика не заслуговує на довір'я. Перепис в кінці 1930-х років починався двічі. Раз, у 1937 році, після закінчення перепису все було зліквідовано й запроєктовано перепис наново, віддаливши його на довший час, адже наслідки першого перепису були жахливі.

Відклавши перепис, ужито було негайних заходів, щоб сьак-так виправити трагічний стан з кількістю населення в окремих республіках, а особливо в Україні. Негайно було проголошено закон про заборону абортів, про нагороду за многородність тощо, щоб збільшити приріст.

А тоді приступлено до перепису в 1939 році. Причём переписувано навіть по камерах смертників, затримавши виконання смертних вироків до закінчення перепису. І все ж в Україні не вистачало кілька мільйонів проти 1927 року, й то за даними цього, перепрошую, «перепису». Ось чому я не хочу вертатись під більшовизм й ніколи не дамся живим, щоб мене сталінські сатрапи везли на «совітську родіну»

VII

Тую «родіну» я пройшов від Києва до Чукотки, до Берингової протоки й назад. Пройшов під опікою опричників з ДПУ-НКВС, переходячи поступово через всі митарства, поки не втік сюди, в Європу. Це тривало вісім років: себто половина мого свідомого життя проведена в тюрмах і концтаборах большевії. Ціла молодість похоронена там. А решта життя прожита в загальному концтаборі, ім'я якому СРСР, де така категорія людей (а саме категорія політично неблагонадійних) позбавлена права голосу й приречена на стан моральної депресії, не кажучи вже, що вона часто позбавлена праці й життєвих засобів і вічно загрожена новими арештами та ув'язненнями.

Недарма там виховався тип людини, такий поширений там, людини заляканої, підозрілої,

мовчазної і фатально настроєної. Європеець або американець, почувши, що автор пробув вісім років по тюрмах у країні «соціалізму», подумає, що він є принаймні убивцем-рецидивістом або гвалтівником малолітніх дітей, або бандитом з великої дороги, коли заслужив такої кари.

Ні, автор є лише українським митцем з вищою освітою й ніколи не різав навіть курчати. Але ціле нещастя в тім, що він у тій Україні «сталінського соціалізму» й найширшої у світі «демократії» насмілився сказати слово протесту, й те замасковане в езопівську форму. За це він провів молодість по тюрмах і на каторзі й задрив навіть бандитам, бо вони мали легший режим і мали пільги, а митці не мали пільг, як «політичні злочинці», тому що вони були патріотами свого народу й своєї Вітчизни.

Отже, парадокс!

VIII

Я не хочу вертатись до своєї Вітчизни саме тому, що я люблю свою Вітчизну. А любов до Вітчизни, до свого народу, тобто до національного патріотизму в СРСР є найтяжчим злочином. Так було цілих 25 років, так є тепер. Злочин цей зветься на більшовицькій мові – на мові червоного московського фашизму – «місцевим націоналізмом».

Чому це вважається за найтяжчий злочин? СРСР, як відомо, є федерацією рівноправних республік. Рівноправних народів, що по «сталінській конституції» мають право на національну свободу аж до відокремлення від СРСР. А значить, кожний представник від кожної нації нібито має право на свій патріотизм і на любов до свого народу.

Однаке це лише в теорії.

А насправді, коли б якась республіка захотіла вийти з федерації, вона була б задавлена вогнем і залізом своїм «рівноправним» союзником – більшовицькою Росією. І була б весь час наставлена й утримувана терором у тім вільнім союзі. Більшовизмові належить створення єдиної тоталітарної червоної імперії з єдиною адміністрацією, єдиною мовою, єдиною культурою, єдиною ідеологією й політикою.

Тому найменший прояв власної волі будь-якої з «рівноправних» націй в СРСР (окрім Росії) здушується страшним моральним і фізичним терором.

Тим терором російський червоний фашизм (більшовизм) намагається перетворити 100 національностей у т. зв. «єдиний радянський народ», а фактично в російський народ.

Ось тому патріотизм «місцевий», себто патріотизм кожного з представників отих 100 національностей – прагнення до національної

свободи й незалежності, вважається за найтяжчий злочин й так тяжко карається.

Іншими словами, любов до свого народу й до Вітчизни (не до тюрми народів – СРСР, а, скажімо, до Грузії, до України, до Білорусії і т. д.) вважається за найтяжче зло. Ось чому українцям навіть поза межами СРСР не дають спокою й намагаються силою й провокаціями зтягти їх назад і знешкодити.

А щоб світ не обурювався, й навпаки помагав більшовизмові у його роботі, більшовизм намагається довести всім, що українці є «воєнними злочинцями», його смертельними ворогами.

Так, українці є ворогами більшовизму, але не є воєнними злочинцями. Бо вони боролися однаково проти Гітлера й проти Сталіна.

Вони боролися проти обох [цих імперій] ще до цієї війни, так само боролися проти них у цій війні.

Багато з нас після тюрем і концтаборів у Сталіна пройшли через концтабори гестапо – через Дахау, Белз, Бухенвальд, Авшвіц тощо. А ще більше повішено і закатовано Гітлером – Сталіновим союзником з 1939 року. Більшовизм це знає. Але він нас намагається оганьбити в найпідліший спосіб, щоб ніхто у світі не співчував і не захищав нас.

Чому?

Тому що ми становимо для нього небезпеку, адже є носіями тієї правди, про яку не знає світ, але мусить знати. І цього боїться більшовизм.

IX

Я не хочу вертатись на сталінську «родіну» тому, що підлість, цинізм і жорстокість більшовиків не знає меж. Партійна кліка, яка дотримується гасла «мета виправдовує всі засоби», дійсно не перебирає ніякими засобами. А через те, що мета більшовиків мінялася кілька разів за роки їх панування (від мети будування соціалізму з культом Карла Маркса до мети створення російської імперії з культом царя Петра I, або від мети безбожництва до мети попирання російської православної церкви і т. д.), не важко уявити, скільки найпротилежніших засобів застосували більшовики. Один раз для того, щоб ту мету вибудувати, а вдруге для того, щоб її руйнувати; спочатку, щоб викорінювати релігію, як «опіум для народу», стріляючи священників та руйнуючи храми, а потім для реставрації російської церкви, стріляючи безвірних (як-от Ярославського) і засилаючи на каторгу представників інших церков. Або, навпаки, караючи за виступи проти Єжова і «єжовщини», а й усупереч цьому – за підтримку того самого Єжова і «єжовщини», і т.п., і т.ін.

І все це робилось з одвертим цинізмом і холодною жорстокістю й у «Грандіозних» масштабах. А людина під тим режимом позбавлена людської гідності й найелементарніших людських прав. Коли громадянина (і то незалежно від його віку, стану та будь-яких заслуг перед народом) брало НКВС під арешт, то ніхто його не міг ані заступити, ані захистити. Інститут заступників на Сході (адвокатів) фактично не існував. Як не існували і відкриті суди для політичних. Мільйони людей знищено так, що невідомо, де вони ділися.

Відповідальність за батька (і не тільки тоді, як він був дійсно злочинцем, а вже тоді, коли він був справді заарештований) зразу ж перекладалась на дітей і на всю родину, їх піддавано переслідуванням терорів.

До прикладу, беручи до в'язниці батька (а брали там усіх, причім раніше ламали ребра і викручували на допитах суглоби, а тоді вже пред'являли – часто через два роки – ордер на арешт та обвинувачення, сфабриковані заднім числом, щоб саяк-так формально закінчити справу; а було так, що раніше людину розстрілювали, а тоді вже встановлювали, що розстріляли не того, кого мали розстріляти, а випадково однофамільця) і ще не вивчивши його провини, викидали його родину геть на вулицю, таврували їх ворогами народу, організовували цькування в суспільстві, позбавляли праці і засобів існування.

Так загинули мої діти, як і діти багатьох моїх колег по тюрмах.

Або мстилися на дітях за батьків і навіть за дідів, не приймаючи їх до вищих шкіл чи на виробництво тільки тому, що його дід був колись куркулем чи офіцером, або навіть рядовим вояком армії Української Народної Республіки чи якої іншої.

Це було стилем підрядянського життя.

Так потерпав довго я сам. Так само було й відносно матерів. Мати може вмерти під дверима НКВС, благаючи про звістку про сина, але їй не скажуть нічого і не дадуть побачення, а ще будуть свердлити її рану в серці брудними інсинуаціями й погрозами і вимагатимуть від нещасної матері признатися, з ким був знайомий син, і т.ін... І тероризуватимуть темну неписьменну стареньку жінку, зганяючи її зі світу. Так загинула моя мати. Або, скалічивши в'язня на допиті і пхнувши його в камеру, йому не дають ніякої медичної допомоги. Лікар-енкаведист ставить напівбожевільній від мук жертви таку умову: «Або підпишете усе, що вимагає слідчий, і тоді я вас буду лікувати, або здихайте». А до цього треба ще взяти під увагу, що тая жертва ні в

чим не повинна.

Я не хочу вертатись до СРСР тому, що там людина не варта й того, що комаха. Знищуючи людей за ніщо: за дрібниці, за сказане слово, за анекдот, за скаргу на погане життя та ще й роблячи це з одвертим цинізмом, більшовики виставляють таку формулу: «В СРСР людей хватит і нечово церемонітса» та «ліпше поламати ребра сотні невинних, як пропустити одного винного».

Тож не дивно, що по тюрмах і таборах в СРСР в 1936-39 роках сиділи близько 11 мільйонів людей. Тюрми були так переповнені, що в одиночних камерах, себто з площею на одного чоловіка, сиділи по 25-30 людей і так сиділи, вірніш стояли, по 10-11 місяців і більше «під слідством», себто ще до вивчення того, чи вони дійсно в чомусь винні. І нікого те не обходило, що люди загинули живцем... Крім того, кожного з них мордовано на допитах.

І все те робилося за придуманим планом і за вказівками з Кремля. Тобто була т. зв. «п'ятилетка реконструкції челавека». То ж його реконструювали так. Одначе, коли процес дійшов до абсурду, коли не лишалось родини в СРСР, яка не була б зачеплена терором, бо в ній знаходився ворог народу, коли море заяв і писаних благань дітей і матерів ув'язнених і засуджених ворогів народу залило Кремль, а особливо Н. Крупську (дружину покійного Леніна), тоді Сталін, щоб заспокоїти громадську думку, виголосив на XVIII партз'їзді, що вороги народу пролізли в НКВС, перебили чесних «партійних більшовиків»... Інакше кажучи, впродовж декількох років і з таким розмахом били...А сказавши так, велів зняти Єжова і відправити його у відпустку.

Чи може бути більший цинізм і глум над людиною? Глум над мільйонами людей...А провокаційне вбивство Кірова? Цей другий «підпал рейхстагу» інспірований для того, щоб виправити невдалий терор проти всіх опортуністів і всіх незадоволених.

Кірова убив ніби правий опортуніст Ніколаєв. Але то був лише Вандерлюб ч. 2. Причому в «помсту за Кірова» розстрілювали людей «правих, лівих» і всіх інших масово, і то не тільки партійних опортуністів, а й тих безліч (і то найбільше) людей, які ніколи жодного відношення до партії і до опозиції не мали.

Так порозстрілювали українських митців і письменників.

Хвиля масових розстрілів прокотилася від Одеси до Владивостока, а кількість розстріляних така велика, що не тільки за Кірова, а й за самого Сталіна то була б зависока ціна. І то не рахуючи засланих на каторгу.

Прикладом такого глуму, цинізму, підступу, провокації, садизму, нічим не виправданої жорстокості рясніє ціла 27-літня більшовицька практика. І то не з випадку чи з «плям на сонці» – то є стиль більшовизму, його природи.

Ось чому я не хочу більшовизму і соціалістичної «родіни».

X

Я не хочу вертатись під більшовизм тому, що я сидів у тюрмах із священиками різних церковних напрямків і бачив, як їх бито і мордовано. За наказом Сталіна їх винищено в СРСР, а церкви поруйновано, і цілих 25 років вибивано з людських душ найменші ознаки християнської релігії. В брутальний, підлий спосіб. І ось 1943 року більшовизм вдався до релігії і став виступати у ролі захисника православної церкви.

Європа і весь світ може в це вірити – у те, що Сталін дійсно насаджує християнство, а його партія щиро вернулася до релігії. Але ми ніколи в це не повіримо. Тіні замучених священиків стоять у нас перед очима, їхні кості ще не встигли зітліти.

Скоріше біблійний цар Ірод може навернутись до християнства, як його наступник ХХ століття Сталін зробив з релігії знаряддя своїх політичних махінацій і тільки. А релігія як була викорінювана в СРСР, так і буде викорінювана.

Я не хочу вертатись до СРСР, тому що сталінський соціалістичний СРСР, то є суцільний концтабір поневолених людей всіх 100 національностей – людей безправних, стероризованих, голодних, убогих.

За чверть століття вони від більшовизму нічого не дістали, крім тюрем, річок крові і сліз... І вони нічого не дістануть, доки існує більшовизм.

Більшовизм – це є насильство над людиною, це є рабський труд, це є сваволя політичної кліки, це є новітнє кріпацтво, це є терор фізичний і духовний, це є злидні, це є голод, це є війна.

XI

Я не хочу вертатись на свою Вітчизну, доки там панує більшовизм, тому що Сталін нищив Україну в парі з Гітлером. Сталін є союзником Гітлера з 1939 року. Але для нас, українців, він є союзником Гітлера ще з раніших часів. Гітлер мав за мету винищити нас в ім'я панування фашистської Німеччини на нашій землі. Сталін нищив і нищить нас в ім'я панування своєї партії і її т. зв. «марксо-ленінської доктрини», а фактично в ім'я панування росій-

ського червоного фашизму на нашій землі і в цілому світі.

Сталін поміг Гітлерові і вимордував нас по Сибірах і по казематах. Гітлер допоміг Сталінові, вимордувавши нас по Дахау та в тяжкій неволі. Ми не складали зброї в боротьбі проти своїх напасників і не складемо її, хоч нас, 40-мільйонний український народ, вже майже стерто з лиця землі. Ось чому я і сотні тисяч нас не хочемо вертатись додому в «країну соціалізму».

XII

Я вернусь до своєї Вітчизни з мільйонами своїх братів і сестер, котрі перебувають тут, в Європі, і там, по сибірських концтаборах, тоді, коли тоталітарна кривава більшовицька система буде знесена так, як і гітлерівська, коли НКВС піде вслід за гестапо, коли червоний російський фашизм щезне так, як щез фашизм німецький...

Коли нам, українському народові, буде повернено право на свободу і незалежність в ім'я християнської правди і справедливості.

Людині, яка виросла в нормальних людських умовах, тяжко повірити у все, що діялось там, на одній шостій частині світу, за китайським муром.

Нам світ може не повірити! Добре!

То нехай нам влаштують суд. Нехай нас судять, але в Європі, перед лицем цілого світу. Нехай нас обвинувачують, у чому хочуть, але нехай нас судять представники цивілізованого світу. Всі оті сотні тисяч нас, утікачів від більшовизму, сядуть на лаву підсудних.

Нехай нам влаштують суд.

Але на такий суд Сталін не піде!

Ми того суду не боїмося, але він його боїться – «сонцеподібний», «батько народів», «наймудріший з мудрих», «найдемократичніший з демократичніших» боїться такого суду, бо то був би суд над ним і над цілим більшовизмом, то був би небувалий і найцікавіший скандал в історії.

Сталін це знає і поспішає вихопити нас найшвидше, а іноді застосовуючи і методи викрадання і фізичного знищення окремих осіб у руїнах гітлерівського рейху.

Злодій є злодій і такі його методи.

Примітка. Посилаючи це до публікації в світ, я свідомий того, що, в разі появи цього листа у пресі, більшовики руками НКВД замордують решту моєї рідні, якщо там ще хтось живий. Одначе я прошу його видрукувати і підписати повним ім'ям. Все, що я мав до страчення, вже стратив.